

UVODNIK

Dragi čitatelji, zadovoljstvo nam je predstaviti Vam četvrti lokalni bilten AZRRI-Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o. Pazin financiran u okviru projekta EU.WATER (Transnational integrated management of water resources in agriculture for the European water emergency control / Transnacionalno integrirano upravljanje vodnim resursima u poljoprivredi za nadzor zaštite voda u Europi). U ovom broju biltena predstavljena je brošura načela dobre poljoprivredne prakse u zaštiti tla, vode, zraka i životinja koje je izradilo Ministarstvo poljoprivrede u suradnji s Hrvatskim zavodom za poljoprivrednu savjetodavnu službu. Ova je publikacija nastala iz potrebe prilagodbe našeg sustava europskim mjerilima u pogledu zaštite

okoliša i dobrobiti životinja te davanja preporuka i smjernica za provođenje određenih aktivnosti svim korisnicima poticaja.

Želimo Vam ugodno čitanje

Srdačan pozdrav

Direktor:
Graciano Prekalj

agencija za ruralni razvoj Istre
**AZRRI-Agencija za ruralni razvoj Istre
d.o.o. Pazin**
www.azrri.hr; www.eu-water.eu

IZ SADRŽAJA:

Uvodnik str. 1

Načela dobre poljoprivredne prakse str. 2

Jointly for our common future

Ova je publikacija radena uz financijsku pomoć Europske Unije

Projekt implementira AZRRI-Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o. Pazin

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost AZRRI-Agencije za ruralni razvoj Istre d.o.o. Pazin, te ne odražava stajališta Europske Unije

Načela dobre poljoprivredne prakse

Današnja poljoprivredna politika Europske unije posvećuje iznimnu pozornost očuvanju prirode i okoliša. U tu svrhu osmišljen je niz mjera kojima se poljoprivrednike obvezuje ili potiče da prilikom proizvodnje vode računa o zaštiti prirode i okoliša. Te se mjere nazivaju dobrom poljoprivrednom praksom. Europska unija traži kroz svoje zakonske akte od zemalja članica da propišu i osiguraju pridržavanje osnovnih načela dobre poljoprivredne prakse.

U Hrvatskoj se sve više pozornosti posvećuje mjerama zaštite prirode i okoliša u poljoprivredi. Premda je to jednim dijelom posljedica istinske brige za probleme koji nastaju kao posljedica neodgovarajuće poljoprivredne prakse, još uvijek se na to najčešće gleda kao na nešto što nam se nameće kao obaveza u procesu pridruživanja EU. Kvalitetnom primjenom dobre poljoprivredne prakse u velikoj se mjeri mogu smanjiti negativne posljedice izazvane poljoprivrednim aktivnostima.

Dobra poljoprivredna praksa obuhvaća mjere u zaštiti tla, vode, zraka i prirode, kao i mjere kojima se osigurava zdravlje i dobrobit domaćih životinja. Mjere dobre poljoprivredne prakse obuhvaćaju racionalnu gnojidbu i primjenu sredstava za zaštitu bilja, očuvanje plodnosti tla, poštivanje prirodnih potreba životinja koje se uzgajaju, gospodarenje hranjivima, pravilnu uporabu mehanizacije i slično. Međutim, primjena mjera dobre poljoprivredne prakse osim što je dobra za prirodu i okoliš, dobra je i za novčanik poljoprivrednika. Održavanje plodnosti tla, racionalna primjena *inputa* te poštivanje prirodnih procesa i ciklusa pridonijet će ekonomskoj uspješnosti svakog poljoprivrednog gospodarstva.

Tri su glavna razloga zbog kojih svaki poljoprivredni proizvođač treba u svojoj svakodnevnoj praksi primjenjivati mjere dobre poljoprivredne prakse:

1. Zaštita zdravlja, prirode i okoliša

Poljoprivredni proizvođači proizvode hranu i pri tome gospodare najvećim dijelom naših prirodnih resursa: tlom, vodom, zrakom, prirodom. Način na koji se hrana proizvodi

odražava se na njezinu kakvoću i u konačnici na zdravlje svakog potrošača. Način na koji se gospodari prirodom i okolišem utječe na kakvoću tla, vode i zraka i u konačnici također utječe na zdravlje svakog od nas. Način na koji se proizvodi također izravno utječe na zdravlje samih poljoprivrednika i njihovih obitelji i može imati štetne posljedice (npr. nestručna primjena pesticida, onečišćenje bunara iscjeđivanjem gnoja). Zbog svega toga iznimno je važno da poljoprivredni proizvođači primjenjuju mjere dobre poljoprivredne prakse, kojima će osigurati zdravu hranu, čist okoliš i skladan krajolik.

2. Poštivanje zakonskih obveza

Današnja poljoprivredna politika Europske unije posvećuje iznimnu pozornost očuvanju prirode i okoliša. Posljednja reforma Zajedničke poljoprivredne politike radikalno je izmijenila modele izravnih plaćanja poljoprivrednim proizvođačima te ukinula vezu između visine poticaja i proizvodnje. Proizvođač umjesto plaćanja za određenu biljnu ili stočarsku proizvodnju dobiva jedinstveno plaćanje po gospodarstvu, bez obzira na to što proizvodi. Poljoprivrednicima je u potpunosti ostavljena sloboda da izaberu što će proizvoditi, pod uvjetom da poštuju mjere višestruke sukladnosti. (eng. *cross-compliance*, skup mjera zaštite prirode i okoliša, sigurnosti hrane, zdravstvenog stanja životinja i biljaka te dobrobiti životinja, koje poljoprivredni proizvođači u Europskoj uniji moraju poštivati kako bi imali pravo na isplatu poticaja.

Kao buduća članica Europske unije, Hrvatska se priprema za provođenje ovakvih zakonskih obveza. Velik dio našeg zakonodavstva koji se odnosi na poštivanje mjera dobre poljoprivredne prakse već je pripremljen ili je u završnim fazama donošenja. Kako bi izbjegli opasnost od umanjenja ili gubitak prava na izravna plaćanja, hrvatski poljoprivrednici moraju se pripremiti za primjenu dobre poljoprivredne prakse.

3. Ekonomično poslovanje

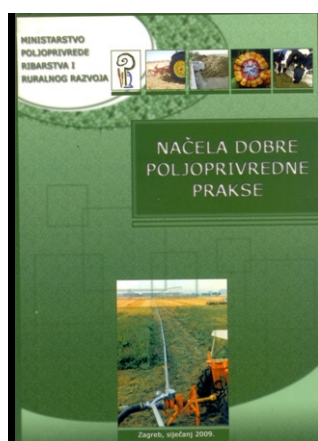
Primjena optimalnih agrotehničkih mjera i racionalna uporaba *inputa* pridonose smanjenju troškova proizvodnje i povećanju prinosa.

Stoga, čak i kad primjena nekih mjera dobra poljoprivredne prakse u početku iziskuje dodatna ulaganja, dugoročno ove mjere pridonose ekonomskoj uspješnosti svakog poljoprivrednog gospodarstva.

Hrvatska će se u Europskoj uniji morati pridržavati njenih načela dobre poljoprivredne prakse. Uvođenje će biti postupno, a počinje već ove godine. Tri su stvari koje će Agencija za plaćanje u poljoprivredi kontrolirati: strništa se više ne smiju paliti, ne smije se orati po mokrom zemljištu i moraju se zasijavati međusjeveri u svrhu prevencije erozije tla. Sadašnji hrvatski zakoni neznatno razlikuju od europskih, ali do sada nije kontrolirano njihovo poštivanje. Nitratna direktiva iz 1991. godine, kojoj je svrha spriječiti onečišćenje voda nitratima, a posljedično i njiva, primjenjivat će se od 2013. godine. U prve četiri godine bit će nam dozvoljeno 210, a nakon toga samo 170 kilograma nitrata po hektaru. Za to će biti potreban plan sjetve na temelju analize tla. To znači više posla za agronome i više “papirologije” za poljoprivrednike, ali u konačnici i uštede u odnosu na sadašnju “odokativnu” praksu. Europska dobra poljoprivredna praksa temelji se na četiri zaštite: tla, voda, zraka i životinja. Važno je očuvati biološku aktivnost tla, što znači da gnoj treba vraćati na njive ili zasijavati

djetelinske smjese, koje će kasnije biti zaorane da bi se održao organski dio humusa. Zabranom oranja mokrog zemljišta čuva se njegova struktura, a zabranom fine pripreme tijekom zime, paljenja strništa i poprečnog oranja na nagibima većima od 15 posto sprečava se erozija vjetrom i kišom. Također, potrebno je kontroliranom primjenom mineralnih gnojiva kiselost tla držati na razini 6,5 i 7 pH vrijednosti. Vode se štite odredbama da gnojnice moraju biti udaljene od vodenih tokova najmanje pet metara, a dvadeset od jezera i bunara. Oko silosa moraju postajati sabirnice otpada jer je on pun hranjivih tvari na koje mikroorganizmi troše punu kisika, pa može nastati pomor riba ako se ispuste u rijeke ili jezera.

Takvi se iscjedci nakon razrijeđivanja mogu koristiti kao gnojivo. Zrak se štiti zabranom paljenja strništa i ambalaže te što manjim ispuštanjem amonijaka. Za životinje vrijede odredbe o dozvoljenom opterećenju poljoprivrednih površina gospodarstva, skladištenju gnoja i udjelu dušika u njemu. Tako po jednom govedu treba osigurati 2,4 hektara površine, a farma od 30 grla i isto toliko raznih kategorija pomlatka treba imati 240 četvornih metara betonskog platoa za kruti stajski gnoj i gnojne jame zapremine 80 kubnih metara.

SLIKA 1: Brošura Načela dobre poljoprivredne prakse
Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, www.mps.hr

Izvori podataka:

1. R. Selan, Glas Istre, Dobre navike postaju obavezne, 26.01.2012.
2. Ministarstvo poljoprivrede, www.mps.hr
3. Načela dobre poljoprivredne prakse, Ministarstvo poljoprivrede, Zagreb, siječanj 2009